İndirilme Tarihi

11.11.2026 20:30:47

İLA255 - Türk İslam Edebiyatı - İlahiyat Fakültesi

Genel Bilgiler

Dersin Amacı

Türklerin İslamyeti benimsemesinin ardından İslam inanç ve düşüncesinin Türk edebiyatındaki yansımalarını, Türk İslam Edebiyatının ilk ürünlerini öğretmek; edebî ürünlerdeki dinî ve tasavvufi muhtevayı, sıkılıkla karşılaşılan edebî sanatları, Türk İslam Edebiyatında kullanılan nazım şekilleri ve konu türlerini kavratmak; bilhassa Allah Teâlâ ve Hz. Peygamber'le ilgili dinî-edebî türleri, Türk İslam Edebiyatının önemli şahsiyetlerini ve eserlerini tanıtmak; şairlerimizin şiirlerinden seçilen örnekler üzerinde şiir şerhi yapabilme ve Türk İslam Edebiyatı dersinden öğrendiklerini din hizmetlerinde kullanabilme becerisi kazandırmaktır.

Dersin İçeriği

İslamiyet öncesi ve İslami dönemdeki Türk Edebiyatının özellikleri, İslam dininin Türk Edebiyatı üzerinde bıraktığı etkiler, Türk İslam Edebiyatının dayandığı ortak kültür ve kaynakları, ilk Türk İslam eserleri, 13-15. yüzyıllarda Anadolu sahasında yetişmiş önemli isimler, Türk İslam Edebiyatında etkili olan muhteva ve ahenkle ilgili unsurlar, belli başlı edebî sanatlar, nazım biçimleri ve dinî edebî konulu türler bu dersin konuları arasında yer almaktadır.

Dersin Kitabı / Malzemesi / Önerilen Kaynaklar

Sıtkı Nazik, Türk İslam Edebiyatı, Ankara: Sonçağ Akademi Yayınları, 2025; Hikmet Atik, Türk İslam Edebiyatı. Ankara: Bilay Yayınları, 2020; Ali Yılmaz vd. Türk İslam Edebiyatı El Kitabı, Ankara: Grafiker Yayınları, 2012; Fuad Köprülü, Türk Edebiyatı Tarihi, İstanbul: Alfa Yayınları, 2016; Abdurrahman, Güzel, Dini-Tasavvufi Türk Edebiyatı El Kitabı, Ankara: Akçağ Yayınları, 2014; Mahmut Kaplan, Klasik Türk Şiirinde Hz. Muhammed, İstanbul: Etkileşim Yayınları, 2010; Ahmet Mermer, Eski Türk Edebiyatına Giriş, Ankara: Akçağ Yayınları, 2006; Halil İbrahim Şener, Alim Yıldız, Türk İslam Edebiyatı. İstanbul: Rağbet Yayınları, 2018; Bilal Kemikli, Türk İslam Edebiyatı: Giriş. Bursa: Emin Yayınları, 2012.

Planlanan Öğrenme Etkinlikleri ve Öğretme Yöntemleri

Yüz yüze ders anlatma (takrir), sunum, interaktif ders öğrenimi, ödev verme, soru-cevap, tartışma, uygulama yaptırma ve münazaralar düzenleme gibi yöntemler ile dersler işlenir.

Ders İçin Önerilen Diğer Hususlar

Öğrencilerin ek okumalar yapması, edebiyatımızı tanıtıcı kurslara katılması, ilave dersler ile alanı daha yakından tanıyacak faaliyette bulunmaları önerilir.

Dersi Veren Öğretim Elemanı Yardımcıları

Asistan yoktur

Dersin Verilişi

Yüz yüze ders anlatımı (takrir), soru-cevap, tartışma ve uygulama yaptırma

Dersi Veren Öğretim Elemanları

Prof. Dr. Sıtkı Nazik

Ders Öğrenme Çıktıları

1. Türk Edebiyatının tanımını, kapsamını, genel tasnifini ve din ile edebiyat arasındaki ilişkiyi kavrar.
2. İslamiyet öncesi ve İslami dönemdeki Türk edebiyatı hakkında bilgi edinir.
3. Türk İslam Edebiyatının ortaya çıkış süreci, kaynaklarını ve ilk eserlerini bilir.
4. Bilhassa XIII-XV. yüzyıl Anadolu sahası edebiyatı olmak üzere, Türk edebiyatının tarihi ve metinlerine dair bilgi sahibi olur.
5. Türk İslam Edebiyatının muhteva ve ahenk yönüne ilişkin konular hakkında bilgi edinir.
6. Türk İslam Edebiyatında kullanılan belli başlı edebî sanatları öğrenir.
7. Türk İslam Edebiyatında kullanılan nazım şekilleri ve konu türlerini tanır.
8. Metin şerhine dair bilgi edinip, dinî tasavvufi derinliği olan bazı şiirlerin/metinlerin şerhini yapmayı öğrenir.

Haftalık İçerikler

Sıra	Teorik	Uygulama	Laboratuvar	Hazırlık Bilgileri	Öğretim Metodları	
1	Türk edebiyatının tanımı, kapsamı, genel tasnifi ve din ile edebiyat arasındaki bağlantı				Sunu; düz anlatım (takrir); tartışma; soru-cevap	
2	İslamiyet öncesi ve İslami dönem Türk edebiyatının kolları				Sunu; düz anlatım (takrir); tartışma; soru-cevap	
3	İslami dönem Türk edebiyatının kaynakları ve muhtevaya dair kaynaklar				Sunu; düz anlatım (takrir); tartışma; soru-cevap	
4	İslami dönem Türk edebiyatını tarihsel kaynakları				Sunu; düz anlatım (takrir); tartışma; soru-cevap	
5	İslami dönem Türk edebiyatının özellikleri ve tarihi gelişimi				Divan Şiiri (sunu; düz anlatım; tartışma; beyin fırtınası; soru-cevap)	
6	Karahanlı sahası Türk edebiyatı ve ilk Türk İslam eserleri				Sunu; düz anlatım (takrir); tartışma; soru-cevap	
7	Orta Asya sahası Türk tasavvuf edebiyatı ve Divan-ı Hikmet; XIII-XV. Yüzyıl Anadolu sahası Türk İslam Edebiyatı				Sunu; düz anlatım (takrir); tartışma; soru-cevap	
8	Vize sınavı				Vize	Vize
9	Vize Sınavı Sonrası Değerlendirme ve Öğrenci Geri Bildirimi; Türk İslam edebiyatının muhtevasını oluşturan unsurlardan din, tasavvuf ve aşk				Sunu; düz anlatım (takrir); tartışma; soru-cevap	
10	Türk İslam edebiyatında ahengi sağlayan unsurlardan vezin ve kafiye				Sunu; düz anlatım (takrir); tartışma; soru-cevap; gösterip yaptırma	
11	Türk İslam edebiyatında karşılaşılan belli başlı edebî sanatlar				Sunu; düz anlatım (takrir); tartışma; soru-cevap	
12	Türk İslam edebiyatında sıklıkla kullanılan nazım şekilleri				Sunu; düz anlatım (takrir); tartışma; soru-cevap	
13	Türk İslam edebiyatında yer alan konu türleri ve Allah Teâlâ ile ilgili türler				Sunu; düz anlatım (takrir); tartışma; soru-cevap	
14	Türk İslam edebiyatında Hz. Peygamber'e dair konu türleri				Sunu; düz anlatım (takrir); tartışma; soru-cevap	
15	Türk İslam edebiyatında metin şerhi ve buna dair örnekler				Sunu; düz anlatım (takrir); tartışma; soru-cevap	

İş Yükleri

Aktiviteler	Sayısı	Süresi (saat)
Vize	1	1,00
Final	1	1,00
Teorik Ders Anlatım	15	2,00
Derse Katılım	15	2,00
Tartışma	15	1,00
Bütünleme	1	1,00
Soru-Yanıt	15	1,00

Değerlendirme

Aktiviteler	Ağırlığı (%)
Vize	40,00
Final	60,00

İlahiyat Fakültesi / İlahiyat X Öğrenme Çıktısı İlişkisi

	P.Ç. 1	P.Ç. 2	P.Ç. 3	P.Ç. 4	P.Ç. 5	P.Ç. 6	P.Ç. 7	P.Ç. 8	P.Ç. 9	P.Ç. 10	P.Ç. 11	P.Ç. 12	P.Ç. 13	P.Ç. 14	P.Ç. 15
Ö.Ç. 1	5	4	4	3	4	4	5	3	2	2	4	4	5	4	4
Ö.Ç. 2	4	3	4	2	2	3	3	3	2	1	3	3	4	2	3
Ö.Ç. 3	3	3	4	2	2	3	3	3	2	1	3	3	4	2	3
Ö.Ç. 4	3	3	4	2	2	4	3	3	2	1	3	2	4	2	3
Ö.Ç. 5	5	4	5	3	3	4	4	4	3	3	4	4	4	4	4
Ö.Ç. 6	5	4	5	3	3	4	4	4	3	3	4	3	4	4	4
Ö.Ç. 7	5	4	5	3	4	4	5	4	3	3	4	4	4	4	4
Ö.Ç. 8	3	4	5	4	5	3	5	5	3	4	5	5	5	4	5

Tablo :

P.Ç. 1 : P.Ç.1. İlahiyat alanında temel kavramları kavrar, kavramlar arası ilişkilere hâkimdir.

P.Ç. 2 : P.Ç.2. Bireysel farklılıkları dikkate alarak din hizmeti sunabilme yol ve yöntemlerini öğrenir.

P.Ç. 3 : P.Ç.3. Alanında edindiği kuramsal ve uygulamalı bilgileri; eğitim-öğretim, araştırma ve topluma hizmet alanlarında kullanır.

P.Ç. 4 : P.Ç.4. İlahiyat alanı için uygun araçları seçer, kullanır, geliştirir ve bilişim teknolojilerinden etkin bir şekilde yararlanır.

P.Ç. 5 : P.Ç.5. Klasik ve güncel dini meseleleri saptama, tanımlama, yorumlama, formüle etme ve çözme becerisine sahiptir; bu amaçla uygun analiz, sentez ve modelleme yöntemlerini seçer ve uygulamadaki yansımalarını değerlendirir.

P.Ç. 6 : P.Ç.6. Türkçe ve en az bir yabancı dilde sözlü/yazılı etkin iletişim/hitabet kurma ve anlatım becerisine sahiptir.

P.Ç. 7 : P.Ç.7. İlahiyat alt dalları ve diğer bilim alanları ile ilişki kurarak disiplinler arası araştırma-inceleme, yorum ve analiz yapar.

P.Ç. 8 : P.Ç.8.Kendini motive edebilme, bilgiye erişebilme, bilim ve teknolojideki gelişmeleri izleme, zaman yönetimi, kendini sürekli yenileme becerisi ve yaşam boyu öğrenme bilincine sahiptir.

P.Ç. 9 : P.Ç.9. Bireysel inisiyatif alarak bağımsız çalışır veya ekip üyesi olarak sorumluluk alır.

P.Ç. 10 : P.Ç.10. Sorumluluğu altındakilerin kişisel ve mesleki alandaki gelişimine yönelik etkinlikleri planlar.

P.Ç. 11 : P.Ç.11. Uzmanlık bilgisini, toplumsal sorumluluk bilinciyle bilimsel ve ahlaki değerlere uygun olarak kullanır.

P.Ç. 12 : P.Ç.12. Dini anlayış ve uygulamaların evrensel ve toplumsal boyutlardaki (güvenlik, sağlık, iktisat, çevre, vb.) etkileri ve hukuksal sonuçları konusunda farkındalık sahibidir.

P.Ç. 13 : P.Ç.13. Değişen hayata ve yeniliğe karşı açık tutuma sahiptir.

P.Ç. 14 : P.Ç.14. Bilimsel, toplumsal, ekonomik, yasal ve siyasal gelişmelerden haberdardır.

P.Ç. 15 : P.Ç.15. Edindiği ilahiyat bilgisinin gerekleri doğrultusunda davranır, tutum ve davranışlarıyla topluma örnek olur.

Ö.Ç. 1 : Türk Edebiyatının tanımını, kapsamını, genel tasnifini ve din ile edebiyat arasındaki ilişkiyi kavrar.

Ö.Ç. 2 : İslamiyet öncesi ve İslami dönemdeki Türk edebiyatı hakkında bilgi edinir.

Ö.Ç. 3 : Türk İslam Edebiyatının ortaya çıkış süreci, kaynaklarını ve ilk eserlerini bilir.

Ö.Ç. 4 : Bilhassa XIII-XV. yüzyıl Anadolu sahası edebiyatı olmak üzere, Türk edebiyatının tarihi ve metinlerine dair bilgi sahibi olur.

Ö.Ç. 5 : Türk İslam Edebiyatının muhteva ve ahenk yönüne ilişkin konular hakkında bilgi edinir.

Ö.Ç. 6 : Türk İslam Edebiyatında kullanılan belli başlı edebî sanatları öğrenir.

Ö.Ç. 7 : Türk İslam Edebiyatında kullanılan nazım şekilleri ve konu türlerini tanır.

Ö.Ç. 8 : Metin şerhine dair bilgi edinip, dinî tasavvufi derinliği olan bazı şiirlerin/metinlerin şerhini yapmayı öğrenir.